Sisäministeriö LAUSUNTO SM2022-00049

RVL Järäinen Jani(SM) 07.02.2022
JULKINEN

Viite
E 133/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unio-nin alueelle suuntautuvan laittoman maahantulon yhteydessä ihmiskauppaa tai maahanmuuttajien salakuljetusta helpottavien tai harjoittavien liikenteenharjoittajien vastaisista toimenpiteistä

Asia
Rajavartiolaitoksen lausunto eduskunnalle asiassa E 133/2021 vp ja U 5/2022 vp

Rajavartiolaitos yhtyy E-kirjeessä E 133/2021 vp ja U-kirjelmässä U 5/2022 vp esitettyihin valtioneuvoston kantoihin.

Rajavartiolaitos haluaa tässä yhteydessä tuoda seuraavat seikat esille komission esityksestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin alueelle suuntautuvan laittoman maahantulon yhteydessä ihmiskauppaa tai maahanmuuttajien salakuljetusta helpottavien tai harjoittavien liikenteenharjoittajien vastaisista toimenpiteistä sekä sen mahdollisista vaikutuksista Rajavartiolaitoksen toimintaan.

Rajavartiolaitos pitää tärkeänä pyrkimystä, jossa osana kokonaisvaltaista lähestymistapaa hybridiuhkiin myös laittoman maahantulon yhteydessä ihmiskauppaa tai maahanmuuttajien salakuljetusta helpottavien tai harjoittaviin liikenteenharjoittajiin kohdistettavia toimenpiteitä vahvistetaan ja että niiden liikenteenharjoittajien, jotka edistävät, neuvovat tai fasilitoivat ihmiskauppaa tai siirtolaisten salakuljetusta Euroopan unionin alueelle, toimintaa voidaan estää tai rajoittaa tarpeellisilla ja oikeasuhteisilla toimilla.

Rajavartiolaitoksen rooli kyseisen asetuksen toimeenpanossa liittyy lähinnä asemaan esitutkintaviranomaisena sekä rajavalvontaviranomaisena. Vaikka asetusehdotuksessa jää avoimeksi, miten asetusehdotuksen kuvaamien toimenpiteiden edellyttämä näyttö liikenteenharjoittajan osallisuudesta kuvattuun toimintaan hankitaan, voitaneen olettaa, että tämä tapahtuisi ainakin osittain laittomaan maahantuloon ja sen järjestämiseen keskittyvän esitutkintaviranomaisten toimin. Tässä roolissa Rajavartiolaitoksen asema on keskeinen.

Rajavartiolaitos voi tarvittaessa luovuttaa asetuksen toimeenpanemiseksi esitutkintaan liittyvää tietoa esitutkintalain (2011/805) julkisuutta koskevien periaatteiden mukaisesti.

Rajavartiolaitoksen rooli voi asetuksen toimeenpanossa korostua myös valvontatoimessa, kun liikenteenharjoittajiin kohdistuvien toimien toteutumista käytännössä valvotaan. Rajavartiolain 24a § mukaan Rajavartiolaitos valvoo Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklan nojalla annettujen päätösten, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla annettujen asetusten, eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain (659/1967) nojalla annetun asetuksen tai varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) nojalla tehdyn jäädyttämispäätöksen toimeenpanemista Suomeen saapuvien tai Suomesta lähtevien alusten osalta. Kyseessä olevassa asetusehdotuksessa säädettävät liikenteenharjoittajaan kohdistettavat

toimenpiteet eivät toistaiseksi kuulu Rajavartiolaitoksen valvontavastuulle. Tällaisen valvontatoimen osoittaminen Rajavartiolaitoksen vastuulle edellyttäisi rajavartiolain muuttamista tarpeellisin osin.

Valvontatoimien kohdentamisen osalta olisi oleellista, että valvovalla viranomaisella on ajantasainen tieto liikenteenharjoittajaan kohdistuvista toimenpiteistä, jotta liikenteenharjoittajan asetuksen vastaiseen toimintaan voitaisiin puuttua.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi